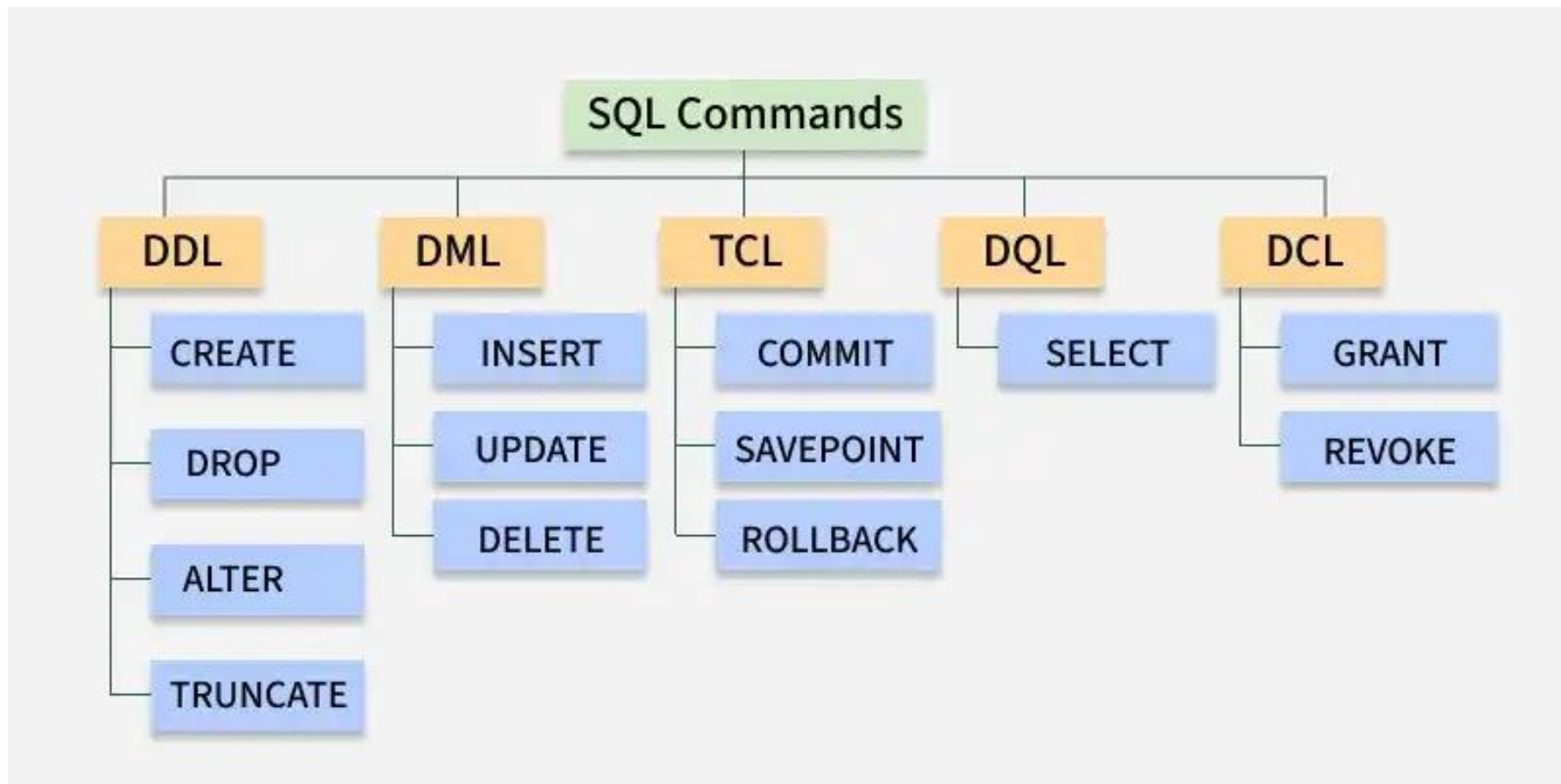

Databázové systémy

SELECT

SQL príkazy

DQL - Data Query Language

Príkaz	Popis	Syntax
SELECT	Používa sa na získanie (výber) dát z databázy	SELECT column1, column2, ... FROM table_name WHERE condition;
FROM	Označuje tabuľku (alebo tabuľky), z ktorej sa majú dáta získať	SELECT column1 FROM table_name;
WHERE	Filtruje riadky pred akýmkoľvek zoskupovaním alebo agregáciou	SELECT column1 FROM table_name WHERE condition;
GROUP BY	Zoskupuje riadky, ktoré majú rovnaké hodnoty v špecifikovaných stĺpcoch	SELECT column1, AVG_FUNCTION(column2) FROM table_name GROUP BY column1;
HAVING	Filtruje výsledky príkazu GROUP BY	SELECT column1, AVG_FUNCTION(column2) FROM table_name GROUP BY column1 HAVING condition;
DISTINCT	Odstraňuje duplicitné riadky z množiny výsledkov	SELECT DISTINCT column1, column2, ... FROM table_name;
ORDER BY	Zoraduje množinu výsledkov podľa jedného alebo viacerých stĺpcov	SELECT column1 FROM table_name ORDER BY column1 [ASC DESC];
LIMIT	Používa sa na obmedzenie počtu vrátených riadkov v dopyte SELECT (bežne podporované v MySQL a PostgreSQL)	SELECT * FROM table_name LIMIT number;

Zdroj

- <https://databazy.ics.upjs.sk/OsobaDB.txt>

SELECT * FROM osoba;

SELECT

meno,

priezvisko AS 'Priezvisko',

dat_nar 'Dátum narodenia'

FROM

osoba

WHERE

pohlavie = 'z' AND priezvisko <> rodne_priezvisko AND dat_smrti IS NULL
AND dat_nar < '1990-01-01' AND vyska > 160

ORDER BY priezvisko ASC, 1 DESC, 'Dátum narodenia';

id	meno	priezvisko	rodne_priezvisko	dat_nar	dat_smrti	pohlavie	vyska	vaha	otec	matka
1	Adam	Prvý	NULL	1918-05-11	1968-10-01	m	180.0	80.0	NULL	NULL
2	Eva	Prvá	Druhá	1919-01-09	1988-07-22	z	160.0	60.0	NULL	NULL
3	Zoly	Múdry	NULL	1918-04-07	1990-09-23	m	175.5	75.0	NULL	NULL
4	Nasa	Kováčová	Rostová	1928-02-05	1965-03-11	z	155.0	99.0	NULL	NULL
5	Jozef	Urban	NULL	1922-10-19	NULL	m	199.5	NULL	NULL	NULL
6	Mária	Urbanová	Nováková	1937-12-08	NULL	z	172.5	57.5	1	2
7	Patrik	Novák	Novák	1945-06-19	NULL	m	182.5	89.5	1	2
8	Patricia	Nováková	Halušková	1952-01-08	NULL	z	143.5	35.0	NULL	NULL
9	Michal	Kováč	Kováč	1942-04-10	NULL	m	167.0	88.0	3	2
10	Roman	Kováč	Kováč	1948-05-20	NULL	m	179.5	78.5	3	4
11	Peter	Horváth	Horváth	1959-07-02	2000-12-31	m	193.0	110.5	NULL	NULL
12	Lucia	Horváthová	Urbanová	1959-01-13	NULL	z	156.5	45.5	5	6
13	Urban	Urban	Urban	1957-03-31	NULL	m	138.2	24.5	5	6
14	Dáša	Nováková	Nováková	1970-07-17	NULL	z	167.0	55.0	7	8
15	Viera	Silná	Nováková	1973-02-13	NULL	z	169.5	63.0	7	8
16	Vladimír	Silný	Silný	1974-08-01	2002-12-04	m	175.5	73.0	NULL	NULL
17	Milena	Slabá	Slabá	1979-09-14	NULL	z	164.0	64.0	NULL	NULL
18	Ján	Horváth	Horváth	1982-01-16	NULL	m	159.5	65.5	11	12
19	Zuzana	Silná	Silná	2002-03-01	NULL	z	158.5	60.0	16	15
20	Zuzana	Slabá	Slabá	1999-12-16	NULL	z	171.5	54.5	16	17
21	Zuzana	Pravá	Pravá	1990-11-26	NULL	z	170.5	60.5	16	17
22	Zuzana	¼avá	¼avá	1931-01-14	NULL	z	195.5	58.5	16	17
23	Zuzana	Stredná	Stredná	1945-04-08	NULL	z	150.5	87.0	16	17
NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL	NULL

meno	Priezvisko	Dátum narodenia
Viera	Silná	1973-02-13
Mária	Urbanová	1937-12-08

SELECT ... FROM ...

- `SELECT * FROM osoba;`
- `SELECT
 meno,
 priezvisko
FROM
 osoba;`
- `SELECT
 meno AS name,
 priezvisko 'Surname'
FROM
 osoba;`

SELECT ... FROM ...

- **SELECT** - ktoré stĺpce chceme (alebo * pre všetky)
 - **FROM** - z ktorej tabuľky dáta berieme
 - **AS** (Alias) - dočasné premenovanie stĺpca vo výstupe pre lepšiu čitateľnosť
-
- **SELECT**
 meno **AS** Name,
 priezvisko ' Surname'
 dat_nar **AS** "Dátum narodenia"
FROM
 osoba;

SELECT DISTINCT ... FROM ...

- Zabezpečí, aby sa v konečnom výsledku dopytu **každý riadok** objavil **iba raz**.
- Odstraňuje duplicity až po tom, čo databáza vyžiada stĺpce (aplikuje sa na celý vybraný riadok).
- Píše sa hneď za kľúčové slovo **SELECT**.
- -- Vrátí všetkých 23 krstných mien (vrátane 5x 'Zuzana')
SELECT meno **FROM** osoba;
-- Vrátí zoznam unikátnych mien bez opakovania (Zuzana bude iba raz)
SELECT DISTINCT meno **FROM** osoba;
-- Pozor: DISTINCT pre kombináciu stĺpcov!
-- Vrátí unikátne dvojice (meno + priezvisko).
-- Ak máme dve Zuzany Silné, vo výsledku bude iba jedna.
-- Ak máme Zuzanu Silnú a Zuzanu Slabú, ostanú obe.
SELECT DISTINCT meno, priezvisko **FROM** osoba;

WHERE

- SELECT
 meno,
 priezvisko,
 vyska
FROM osoba
WHERE pohlavie = 'm' AND vyska > 180.0;

Operátor

Aritmetické

+
-
*
/
%

Porovnávacie

=
>
<
>=
<=
<>
!=

Zložené

+=
-=
*=
/=

%=

Logické

ALL
AND
ANY
BETWEEN
EXISTS
IN
LIKE
NOT
OR
SOME

NULL: Ako pracovať s (ne)známymi dátami?

- **Čo je to NULL?** Reprezentuje chýbajúcu, neznámu alebo neaplikovateľnú hodnotu. *Pozor: NULL nie je nula (0) ani prázdny reťazec ("")!*
- **NOT NULL** constraint (obmedzenie) – databáza vynucuje, že stĺpec *musí* mať zadanú hodnotu (napr. meno, dat_nar).
- **Logika Troch Hodnôt (3-valued logic):** Porovnanie s NULL nevráti TRUE ani FALSE, ale UNKNOWN.
- **Zlaté pravidlo syntaxe:** S hodnotou NULL nikdy neporovnávame pomocou = alebo !=. Vždy používame operátory **IS NULL** a **IS NOT NULL**.

- -- Tento dopyt nevráti NIČ (ani ľudí, čo žijú)

~~SELECT~~ meno, priezvisko ~~FROM~~ Osoba ~~WHERE~~ dat_smrti = NULL;

- -- SPRÁVNE: Výber žijúcich ľudí (stĺpec dat_smrti nemá hodnotu)

SELECT meno, priezvisko FROM Osoba WHERE dat_smrti IS NULL;

- -- SPRÁVNE: Výber ľudí, u ktorých poznáme váhu

SELECT meno, priezvisko, vaha FROM Osoba
WHERE vaha IS NOT NULL;

- SELECT

*

FROM osoba

WHERE

pohlavie='M'

AND vyska<=180

AND datum_narodenia<='1980-01-13'

OR datum_smrti IS NULL;

Pokročilé filtrovanie

- `SELECT * FROM osoba WHERE vaha >= 50 AND vaha <= 80;`
- `SELECT * FROM osoba WHERE vaha BETWEEN 50 AND 80;`
- `SELECT * FROM osoba WHERE vyska = 167 OR vyska = 169 OR vyska = 182;`
- `SELECT * FROM osoba WHERE vyska IN (167, 169, 182);`

LIKE

- Slúži na vyhľadávanie textových reťazcov, ktoré nezodpovedajú presnej hodnote, ale určitej šablóne (**patternu**).
- Využíva dva základné žolíkové znaky (**wildcards**):
 - % (percento) - reprezentuje **0 alebo viac** ľubovoľných **znakov**.
 - _ (podčiarkovník) - reprezentuje **presne jeden** ľubovoľný **znak**.
- **Pozor na citlivosť:** V závislosti od nastavenia databázy (Collation) môže byť LIKE citlivý na veľkosť písmen a diakritiku (Case/Accent Sensitive). -- 1. Začína na... (Vráti ľudí s priezviskom Novák, Nováková, Nováková) SELECT meno, priezvisko FROM Osoba WHERE priezvisko LIKE 'Nov%'; -- 2. Končí na... (Vráti ženy s priezviskom končiacim na 'á' - napr. Prvá, Slabá) SELECT meno, priezvisko FROM Osoba WHERE priezvisko LIKE '%á'; -- 3. Obsahuje... (Vráti kohokoľvek, kto má v priezvisku text 'orv' - napr. Horváth) SELECT meno, priezvisko FROM Osoba WHERE priezvisko LIKE '%orv%'; -- 4. Presný počet znakov (Hľadá 4-písmenové priezviská - napr. Prvý, Novák) SELECT meno, priezvisko FROM Osoba WHERE priezvisko LIKE '____';

LIKE

- -- Začína na...
-- Vrátí ľudí s priezviskom Novák, Nováková, Nováková
SELECT meno, priezvisko **FROM** osoba **WHERE** priezvisko **LIKE** 'Nov%';
- -- Končí na...
-- Vrátí ženy s priezviskom končiacim na 'á' - napr. Prvá, Slabá
SELECT meno, priezvisko **FROM** osoba **WHERE** priezvisko **LIKE** '%á';
- -- Obsahuje...
-- Vrátí kohokoľvek, kto má v priezvisku text 'orv' - napr. Horváth
SELECT meno, priezvisko
FROM osoba
WHERE priezvisko **LIKE** '%orv%';
- -- Presný počet znakov
-- Hľadá 4-písmenové priezviská - napr. Prvý, Novák
SELECT meno, priezvisko **FROM** osoba **WHERE** priezvisko **LIKE** '____';

ORDER BY

- **Základný princíp:** SQL tabuľky nemajú garantované prirodzené poradie. Ak chcete mať istotu, v akom poradí dáta prídu, musíte použiť **ORDER BY**.
- Smery radenia:
 - **ASC** (Ascending) – vzostupne (A → Z, 0 → 9). Je **predvolené** (nemusí sa písať).
 - **DESC** (Descending) – zostupne (Z → A, 9 → 0).
- **Viacúrovňové usporiadanie:** Môžete usporiadať podľa viacerých stĺpcov naraz. Ak nastane zhoda v prvom, databáza použije druhý.
- **Správanie NULL hodnôt:** Hodnota **NULL** sa správa ako **najmenšia** hodnota a pri **ASC** usporiadaní sa objaví na úplnom začiatku.

ORDER BY - možnosti usporiadania

- **Podľa ALIASU (Názvu zo SELECTu):** V ORDER BY môžete použiť alias vytvorený pomocou AS. Na rozdiel od WHERE to tu funguje, pretože databáza usporiada výsledky až po priradení aliasov v SELECTe.
- **Podľa PORADIA stĺpca (Číslo):** Namiesto názvu stĺpca môžete napísať jeho poradové číslo z klauzuly SELECT (napr. **1 pre prvý stĺpec**).
 - Pozor: V praxi sa neodporúča, kód je potom zle čitateľný.
- **Podľa VÝRAZU (Expression):** Môžete usporiadať podľa matematických výpočtov alebo SQL funkcií spustených nad stĺpcami za behu dopytu.

ORDER BY

- -- Zoradenie podľa priezviska vzostupne, mena zostupne a datumu narodenia vzostupne
- **SELECT**
 meno,
 priezvisko,
 dat_nar AS 'Dátum narodenia'
- **FROM**
 osoba
- **ORDER BY** priezvisko, 1 **DESC**, 'Dátum narodenia' **ASC**;

ORDER BY

- -- Usporiadanie podľa VÝRAZU (expression)
-- Zoradenie ľudí podľa indexu BMI od najchudších
-- Využíva matematický výraz: váha / (výška v metroch na druhú)
SELECT meno, priezvisko, vaha, vyska
FROM
 osoba
WHERE
 -- vynecháme NULL hodnoty pre presnosť výpočtu
 vaha **IS NOT NULL**
ORDER BY (vaha / ((vyska/100) * (vyska/100))) **ASC**;

Obmedzenie riadkov a stránkovanie v SQL

- **Problém štandardizácie:** Princíp obmedzenia riadkov (**LIMIT**) a ich “preskakovania” (**OFFSET**) je v každej databáze rovnaký, ale syntax sa výrazne líši podľa výrobcu databázového systému (RDBMS)
- **Tri hlavné prístupy v praxi:**
 - **LIMIT / OFFSET:** Používa sa v open-source systémoch. Píše sa na úplný koniec dopytu.
 - **OFFSET / FETCH:** Oficiálny ANSI/ISO štandard. Najčistejší prístup pre moderné enterprise databázy.
 - **TOP:** Špecifická klauzula pre MS SQL Server. Píše sa hneď na začiatok za **SELECT**. Pri samostatnom použití nevie stránkovať, preto sa od verzie 2012 kombinuje s klauzulou **OFFSET**.
- **Pozor:** Stránkovanie bez definovaného usporiadania (**ORDER BY**) nedáva zmysel. Databáza by pri každom načítaní stránky mohla vrátiť iný výsledok.

Podľa výšky preskoč 10 ľudí, zobraz nasledujúcich 5

RDBMS	Prístup k obmedzeniu riadkov a stránkovaniu (Príklady)
MySQL, PostgreSQL, SQLite (Open-source štandard)	SELECT meno, priezvisko FROM osoba ORDER BY vyska DESC LIMIT 5 OFFSET 10;
Oracle DB, Moderný MS SQL, ANSI (Oficiálny ISO/ANSI štandard)	SELECT meno, priezvisko FROM osoba ORDER BY vyska DESC OFFSET 10 ROWS FETCH NEXT 5 ROWS ONLY;
Microsoft SQL Server (T-SQL) (Klauzula TOP a stránkovanie)	-- Iba obmedzenie (Top 5 najvyšších): SELECT TOP 5 meno, priezvisko FROM osoba ORDER BY vyska DESC; -- Stránkovanie (Moderný MS SQL od 2012): SELECT meno, priezvisko FROM osoba ORDER BY vyska DESC OFFSET 10 ROWS FETCH NEXT 5 ROWS ONLY;

Zhrnutie: Syntax

- **SELECT**
- [**ALL** | **DISTINCT** | **DISTINCTROW**]
- select_expr [, select_expr] ...
- [**FROM** table_references]
- [**WHERE** where_condition]
- [**ORDER BY** { col_name | expr | position } [**ASC** | **DESC**], ...]

Inšpirácie pre cvičenie

1. Vyberte dáta z celej tabuľky.
2. Vyberte dáta len pre niektoré stĺpce tabuľky.
3. Pri výbere dát pomenujte stĺpce tabuľky čitateľne pre zákazníka.
4. Zoradte dáta v tabuľke podľa viacerých stĺpcov.
5. Pri výbere dát odfiltrujte duplicitné riadky.
6. Vyberte dáta splňajúce určité podmienky.
7. Vyberte dáta z nejakého rozsahu, z nejakého intervalu, ...
8. Vyberte dáta začínajúce/obsahujúce/končiace na nejaké znaky, obsahujúce daný počet znakov, ...
9. Vyberte také riadky, ktoré obsahujú neúplné dáta.
10. ...

Tutorial

- <https://www.w3schools.com/sql/>
- <https://www.geeksforgeeks.org/sql/sql-tutorial/>
- <https://www.tutorialspoint.com/sql/index.htm>
- <https://sqlbolt.com/>
- https://sqlzoo.net/wiki/SQL_Tutorial
- <https://www.programiz.com/sql>
- <https://www.sqltutorial.org/>
- ...

Tutorial

- <https://www.mysqltutorial.org/>
- <https://www.sqlservertutorial.net/>
- <https://www.pgutorial.com/>
- <https://mariadbtutorial.com/>

- <https://dev.mysql.com/doc/refman/8.4/en/tutorial.html>
- <https://www.postgresql.org/docs/current/tutorial.html>
- <https://learn.microsoft.com/en-us/sql/sql-server/tutorials-for-sql-server?view=sql-server-ver17>
- <https://mariadb.com/docs/general-resources/tutorials>
- ...